

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om en provisorisk EU-resehandling och till lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om en provisorisk EU-resehandling och till lagar som har samband med den (RP 29/2023 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Minna-Kaisa Liukko, utrikesministeriet
- ledande expert Tuuli Tuunanen, inrikesministeriet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- Dataombudsmannens byrå
- Polisstyrelsen
- Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att det stiftas en ny lag om en provisorisk EU-resehandling och att lagen om konsulära tjänster och passlagen ändras. Den nya lagen ersätter bestämmelserna om provisoriska resehandlingar i lagen om konsulära tjänster, vilken föreslås bli upphävd. I passlagen föreslås en informativ bestämmelse som hänvisar till den nya lagen om en provisorisk EU-resehandling.

En provisorisk EU-resehandling är en resehandling som berättigar till en enkel resa och som gör det möjligt för innehavaren att återvända till sitt hemland eller i undantagsfall till en annan bestämmelseort, om innehavaren inte har tillgång till sitt nationella resedokument exempelvis för att det har stulits eller förlorats.

Genom den föreslagna nya lagen genomförs på nationell nivå direktivet om införande av en provisorisk EU-resehandling.

Betänkande FvUB 6/2023 rd

I den nya lagen ska på det sätt som förutsätts i direktivet utfärdas mer detaljerade bestämmelser om den provisoriska EU-resehandlingen samt om villkoren och förfarandet för utfärdande av en sådan.

Lagen ska dessutom på det sätt som förutsätts i direktivet innehålla bestämmelser om behandlingen av personuppgifter i fråga om dem som ansöker om en provisorisk EU-resehandling. Det föreslås att det i vissa situationer ska vara möjligt att trots sekretessbestämmelserna till en myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen lämna ut uppgifter om en person som ansöker om en provisorisk EU-resehandling.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 8 december 2025.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Genom den föreslagna lagen om en provisorisk EU-resehandling genomförs på nationell nivå direktivet om införande av en provisorisk EU-resehandling (EU) 2019/997 (nedan *resehandlingsdirektivet*). Tidsfristen för det nationella genomförandet av direktivet löper ut den 8 december 2024 och direktivet börjar tillämpas från och med den 8 december 2025. Eftersom det föreslås att bestämmelser om en provisorisk EU-resehandling ska utfärdas i en separat lag, föreslås det att de nuvarande bestämmelserna om provisoriska resehandlingar i lagen om konsulära tjänster (498/1999) upphävs. Dessutom föreslås det att passlagen (671/2006) kompletteras med en bestämmelse som hänvisar till den nya lagen.

Det viktigaste syftet med resehandlingsdirektivet är att skapa en säkrare modell för provisoriska EU-resehandlingar än tidigare. Provisoriska resehandlingar har utfärdats sedan 1996 och de handlingar som fortfarande fylls i manuellt motsvarar inte längre kraven på säkerhetsdetaljer i resehandlingar. Med direktivet eftersträvas att de provisoriska EU-resehandlingar som utfärdas i medlemsstaterna har samma utformning, egenskaper och säkerhetsdetaljer i alla EU-medlemsstater.

Direktivet innehåller bestämmelser bland annat om förutsättningarna för utfärdande av resehandlingar, om förfarandet för utfärdande och om giltighetstiden för resehandlingar samt om en enhetlig utformning av resehandlingarna. Målet har varit att minska risken för hel- och delförfälskning i syfte att förhindra bedrägerier med och missbruk av resehandlingar. Förvaltningsutskottet lämnade två utlåtanden i samband med behandlingen av förslaget till EU-direktivet (FvUU 43/2018 rd och FvUU 2/2019 rd). Utskottet anser det vara viktigt att säkerhetsdetaljerna i de provisoriska EU-resehandlingarna förbättras för att förhindra missbruk. Enligt erhållen utredning har det i Finland tills vidare inte uppdagats några fall där provisoriska EU-resehandlingar skulle ha missbrukats. I och med den föreslagna lagstiftningen minskar risken för missbruk ytterligare.

En provisorisk EU-resehandling är en resehandling som berättigar till en enkel resa och som gör det möjligt för innehavaren att återvända till sitt hemland eller i undantagsfall till en annan be-

Betänkande FvUB 6/2023 rd

stämmelseort, om innehavaren inte har tillgång till sin nationella resehandling exempelvis för att det har stulits eller förlorats. En provisorisk resehandling är enligt de föreslagna bestämmelserna i kraft den tidsperiod som krävs för att slutföra den resa som den utfärdades för, med en tilläggsfrist på två dagar. Utskottet anser det motiverat att giltighetstiden för en provisorisk EU-resehandling är noggrant begränsad och att innehavaren av en provisorisk resehandling åläggs att återlämna handlingen till gränskontrollmyndigheten omedelbart efter att han eller hon har återvänt till Finland. Därefter förstör utrikesministeriet den återlämnade resehandlingen.

Finska myndigheter kan utfärda en provisorisk resehandling för en medborgare i en annan EU-medlemsstat, om denna medlemsstat inte är representerad i det aktuella tredjelandet, samt för en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädd unionsmedborgare. Den föreslagna lagen innehåller dessutom bestämmelser om situationer där de finska myndigheterna medverkar till utfärdandet av en provisorisk EU-resehandling för en finsk medborgare när resehandlingen ansöks hos en annan EU-medlemsstats beskickning. Finska myndigheter utfärdar inte provisoriska EU-resehandlingar för finska medborgare.

Utrikesministeriet ska i egenskap av behörig myndighet utfärda provisoriska EU-resehandlingar till icke-företrädda unionsmedborgare och bekräfta finska medborgares identitet och medborgarskap för en annan myndighet i en EU-medlemsstat när finska medborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en myndighet i en annan EU-medlemsstat. Utrikesministeriet ska också på begäran bekräfta för en myndighet i en annan EU-medlemsstat att en familjemedlem som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädd unionsmedborgare är lagligen bosatt i Finland. Utskottet konstaterar att det i den föreslagna lagen på ett relevant sätt föreskrivs om utrikesministeriets och finska beskickningars rätt att få information av Migrationsverket och polisen för skötseln av nämnda uppgifter. På det sätt som direktivet förutsätter kan information under vissa förutsättningar som anges i lag också lämnas ut till myndigheter i andra EU-medlemsstater. Utskottet betonar vikten av ett fungerande och tillförlitligt informationsutbyte när identiteten, medborgarskapet och uppehållsrätten för den som ansöker om provisorisk resehandling ska säkerställas.

Det uppskattas att de finska myndigheterna årligen utfärdar ungefär 80—100 provisoriska EU-resehandlingar till medborgare i andra EU-medlemsstater. Myndigheterna i andra medlemsstater har hittills beviljat finska medborgare cirka tio resehandlingar per år. Det uppskattas att det också i fortsättningen kommer att utfärdas ett rätt så litet antal provisoriska EU-resehandlingar. De ändringar i informationssystem som krävs för införandet av en ny provisorisk EU-resehandling orsakar dock utrikesförvaltningen kostnader på uppskattningsvis 150 000—200 000 euro åren 2024 och 2025. Därför hänför sig propositionen till budgetpropositionen för 2024.

Sammantaget anser förvaltningsutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Betänkande FvUB 6/2023 rd

Riksdagen godkänner lagförslag 1—3 i proposition RP 29/2023 rd utan ändringar.

Helsingfors 17.11.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mauri Peltokangas saf
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Petri Honkonen cent
medlem Juha Hänninen saml
medlem Mari Kaunistola saml
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Mira Nieminen saf
medlem Saku Nikkanen sd
medlem Eemeli Peltonen sd
medlem Paula Werning sd
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Ben Zyskowitz saml.

Sekreterare var

utskottsråd Henri Helo.